

Brüssel, 27. veebruar 2026
(OR. en)

6171/26

SOC 66
EMPL 25
ECOFIN 172
EDUC 39
COMPET 255
DATAPROTECT 65
DIGIT 54

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	2026. aasta Euroopa poolaasta Innovatsioonist kvaliteetsete töökohtadeni: tehisintellekti kasutamine kvaliteetse tööhõive ja töötajate õiguste tugevdamiseks – <i>Arvamuste vahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud teemal koostatud eesistujariigi suunisdokument, pidades silmas nõukogu (EPSCO) 2026. aasta 9. märtsi istungil toimuvat arvamuste vahetust.

Suunisdokument arvamuste vahetuseks

2026. aasta Euroopa poolaasta küsimuses teemal „Innovatsioonist kvaliteetsete töökohtadeni: tehisintellekti kasutamine kvaliteetse tööhõive ja töötajate õiguste tugevdamiseks“

Kontekst: tuleviku tööturg ja Euroopa poolaasta

Nagu hiljutistest aruannetest nähtub, ei ole Euroopa tootlikkuse kasv juba mitu aastat teiste piirkondade omaga sammu pidanud. Kuigi struktuursetel ja ajaloolistel teguritel on olnud selles oma osa, on viimastel aastatel selle kasvava lõhe üks oluline põhjus olnud see, et Euroopa on digipöörde buumist ilma jäänud. Kui ei viida ellu olulisi reforme, mis võimaldaksid rohkematel noortel ettevõtetel kasvada ja rohkematel noortel talentidel Euroopasse jääda, jääb Euroopa veel rohkem maha.

Nende oluliste reformide võimaldamiseks on vaja vastupidavamat tööturgu ja dünaamilisemat investeerimiskeskonda. Majandusuuringud, sealhulgas Sir Christopher Pissaridese uurimused töökohale sobitamise ja struktuurimuutuste kohta, näitavad, et tööhõivetulemusi ei määra üksnes tehnoloogia, vaid need sõltuvad ka sellistest teguritest nagu majanduse institutsiooniline struktuur, selle inimkapital ning võimed, mida see pakub konstruktiivse avaliku ja erasektori vahelise koostöö tegemiseks. Kui nendest teguritest ühe puhul esineb puudusi, seab see tõkkeid tehnoloogia ja tootlikkuse vahelisele seosele – tõkkeid, mida ühiselt võetuna nimetatakse tööturgude toimimise hõõrdeteguriteks. Euroopal on vaja nende hõõrdetegurite vähendamiseks kiiresti tegutseda. Tehisintellekt oma üha suureneva suutlikkusega avab uusi võimalusi tulusate investeeringute tegemiseks ja inimkapitali paremini kasutamiseks. Kas see protsess toob kaasa dünaamilise töökohtade loomise ühes suurema tootlikkusega või hoopis töökohtade kadumise ja konkurentidest veelgi kaugemale maha jäämise, sõltub sellest, kui hästi me haldame oma digitaalset ökosüsteemi, vajalikest institutsioonilistest reformidest, oskuste süsteemide ajakohastamisest ja sellest, kui kiiresti töötajad suudavad uutesse rollidesse asuda.

Tehisintellektitehnoloogiasse investeerimise tõhusus sõltub selliste uute oskuste ja võimete arendamisest, mis võimaldavad inimestel tehisintellektisüsteemidega produktiivselt töötada. Nagu on tõstetud esile inimkapitali käsitlevas soovitus¹, nõuab sellise oskuste kombinatsiooni arendamine koordineeritud investeeringuid kutseõppesse, kolmanda taseme haridusse ja elukestvasse õppesse. Samal ajal, kui tehisintellektisüsteemid muutuvad võimekamaks ja ettevõtted omandavad nende enda tegevusse integreerimise kogemusi, võib avalduda tööjõudu väljatõrjuv mõju ning kõrge kvalifikatsiooniga töötajate tootlikkus võib kasvada eproportsionaalselt palju, mis omakorda võib süvendada sissetulekute ebavõrdsust. Sellele dünaamikale lahenduste leidmiseks on vaja selget ja koordineeritud institutsioonilist reageerimist.

Sellega seoses pakub Euroopa poolaasta raamistikku niisuguste struktuurireformide koordineerimiseks, mis vähendavad tööturu hõõrdetegureid, parandavad töökohale sobitamise tõhusust ning toetavad liikuvust, ümberõpet ja töökohtade loomist. Viies eelarve- ja struktuurikavad kooskõlla tööhõive- ja sotsiaalsete prioriteetidega, saab Euroopa poolaasta aidata tagada, et innovatsioon viib kestliku ja kaasava majanduskasvuni.

Tehisintellekt, töökorraldus ja kvaliteetsed töökohad

Tehisintellekti ja muude tipptasemel digitehnoloogiate kasutuselevõttu töökohal ei saa hinnata üksnes tootlikkuse vaatenurgast. Tehnoloogilised süsteemid on lõimitud organisatsioonilistesse valikutesse, personalijuhtimise mudelitesse ja laiematesse äristrateegiatesse. Majandusteooria järgi tuleneb tootlikkust suurendavast innovatsioonist püsiv tööhõive kasv siis, kui sellega käivad kaasas täiendavad investeeringud oskustesse ja kui seda toetavad tõhusad tööturuasutused.

---

¹ Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS inimkapitali kohta Euroopa Liidus (ST 15278/25).

ELi õigusraamistikus on sätestatud olulised kaitsemeetmed. Tehisintellektimäärusega² on kehtestatud kohustused seoses suure riskiga tehisintellektisüsteemidega, sealhulgas sellistega, mida kasutatakse värbamisel, töötajate juhtimisel ja tulemuslikkuse hindamisel. Isikuandmete kaitse üldmäärus³ ja kehtiv tööõigustik, sealhulgas õigusaktid läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste, töötervishoiu ja tööohutuse ning töö- ja eraelu tasakaalu kohta, tugevdavad ELi selle valdkonna normistikku veelgi. Sellegipoolest võib olla vaja eriotstarbelisi seadusandlikke meetmeid, et tagada töötajate tõhus kaitse ning see, et kõik, sealhulgas ettevõtjad, saaksid tehisintellekti ja muude tiptasemel digitehnoloogiate kasutuselevõttust kasu. Tõhus normide täitmise tagamine on endiselt kriitilise tähtsusega selleks, et hoida alal inimkontrolli põhimõtet, ennetada algoritmilist diskrimineerimist ja säilitada usaldus.

Kvaliteetsete töökohtade loomine on oluline prioriteet, mida on esile tõstetud Euroopa Komisjoni 2025. aasta detsembris esitatud kvaliteetsete töökohtade tegevuskavas⁴. Kui institutsioonilised raamistikud võimaldavad kasu õiglaselt jaotada, võib suurem tootlikkus viia paremate palkade ja paremate töötingimusteni. Ilma selliste raamistiketa seevastu tekib oht, et tehnoloogilised muutused süvendavad ebavõrdsust ja suurendavad tööturu killustatust. Seega ei ole küsimus mitte selles, kas tehnoloogilisi uuendusi, sealhulgas tehisintellekt, tuleks võtta kasutusele, vaid selles, kuidas kujundada nende arengut ja kasutamist nii, et need parandaksid töökohtade kvaliteeti ning suurendaksid sotsiaalset ühtekuuluvust ja Euroopa konkurentsivõimet.

---

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1689, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 300/2008, (EL) nr 167/2013, (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1139 ja (EL) 2019/2144 ning direktiive 2014/90/EL, (EL) 2016/797 ja (EL) 2020/1828 (tehisintellektimäärus).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

⁴ Komisjoni 4. detsembri 2025. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kvaliteetsete töökohtade tegevuskava“, COM (2025) 944.

Tulevikukindlad oskused, tööturuteave ja üleminekud

Küprose eesistumise ajal toimunud tööhõive- ja sotsiaalministrite mitteametlikul kohtumisel 13. veebruaril toonitasid ministrid, et rohe- ja digipööre kujundavad põhjalikult ümber tööhõive struktuure ja seda, milliseid oskusi töötajatelt nõutakse. Pidev oskuste täiendamine ja ümberõpe peab saama Euroopa tööturgude alaliseks tunnusjooneks, mitte erakorraliseks kriisile reageerimiseks.

Tehisintellekt saab parandada tööturu toimimist. Täiustatud tööturuteabe vahendid parandavad vajaminevate oskuste prognoosimist, võimaldavad teha kindlaks kitsaskohad ja toetavad sihtotstarbelist koolituspoliitikat. Kuivõrd sellised vahendid parandavad teabe kvaliteeti ja õigeaegsust, vähendavad need otsingutel esinevaid hõõrdetegureid ja kiirendavad üleminekut hääbuvatest sektoritest laienevatesse sektoritesse.

Ent üleminekud toimuvad harva automaatselt. Tõendid näitavad, et tehnoloogiliste muutuste tõttu koondatud töötajaid võib piisava toetuse puudumise korral ähvardada pikaajaline töötus või püsiv palga vähenemine. Aktiivne tööturupoliitika, tõhusad avalikud tööturuasutused ja sihtotstarbelised sotsiaalkaitsemeetmed on seega innovatsioonistrateegiate täiendustena asendamatud.

Samuti etendavad tehnoloogiliste muutustega toimetulemisel võtmetähtsusega rolli sotsiaaldialog ja kollektiivlääbirääkimised. Need võimaldavad jõuda läbiräägitud lahendusteni valdkondlikul ja ettevõtte tasandil, toetavad algoritmilise juhtimise vastutustundlikku kasutamist ja aitavad kaasa tootlikkuse kasvu õiglasele jaotumisele. Tugevad institutsioonid vähendavad ebakindlust ja suurendavad muutuste aktsepteerimist. Seda rõhutatakse ka arvamuses, mille eesistujariik Küpros palus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel koostada teemal „Töehõive ja töötingimuste kvaliteedi parandamine, võttes kasutusele ja edendades asjakohaseid vahendeid (sh tehisaru) ning tugevdades sotsiaaldialogi ja kollektiivlääbirääkimisi“.¹

Tulevased algatused ja poliitika sidusus

Tulevane kvaliteetsete töökohtade õigusakt ja töötajate õiglase liikuvuse pakett võivad aidata vähendada tööturu killustatust, tugevdada normide täitmise tagamist ja toetada ülespoole suunatud lähenemist liikmesriikides.

Poliitika sidususel saab olema otsustav tähtsus. Tööstus- ja innovatsioonistrateegiad peavad olema kooskõlas tööhõivereformidega ja oskuste poliitikaga. Tehisintellektitehnoloogiasse investeerimist stimuleerivate meetmetega peaksid kaasas käima algatused, mis hõlbustavad töötajate liikuvust, edendavad elukestvat õpet ja kaitsevad põhiõigusi. See terviklik lähenemisviis peegeldab nii majanduslikke tõendeid kui ka Euroopa sotsiaalmudeli keskseid põhimõtteid.

Töehõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu (EPSCO) roll Euroopa poolaastas

EPSCO ministritel on keskne roll selle tagamisel, et töehõive- ja sotsiaalkaalutlused integreeritakse täielikult Euroopa poolaastasse. Poliitikasuuniste, vastastikuse hindamise ja riigipõhiste soovitude kaudu saab EPSCO kujundada reforme, mis suurendavad tööturu dünaamilisust, säilitades samal ajal õigluse ja ühtekuuluvuse.

2026. aasta Euroopa poolaasta tsükli saab EPSCO anda oma panuse ja suunata arutelu tasakaalustatud lähenemisviisi suunas, milles innovatsioon, tehisintellekti kasutuselevõtt ja konkurentsivõime on kooskõlas kvaliteetsete töökohtade, tugeva sotsiaaldialoogi ja tugevate institutsioonidega. Sedasi saab Euroopa tehnoloogiline ümberkujundamine lisaks majandusliku suutlikkuse suurendamisele suurendada ka sotsiaalset ühtekuuluvust ja usaldust.

Arutelüküsimused

1. Kuidas saab Euroopa poolaasta paremini toetada reforme, mis vähendavad tööturu hõõrdetegureid ja parandavad töökohale sobitamise tõhusust tehisintellektist tingitud muutuste kontekstis?
  2. Milliseid täiendavaid meetmeid on vaja riiklikul ja ELi tasandil tagamaks, et tehisintellekti kasutuselevõtt töökohal tugevdab töötajate õigusi ja edendab ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist?
-

ⁱ Selles ettevalmistavas arvamuses, mis kavatakse vastu võtta Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu istungjärgul 18.–19. märtsil 2026, rõhutatakse „sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste keskset rolli kõigil tasanditel, samuti struktureeritud koostööd ELi tehisintellektiameti, Euroopa Komisjoni ja sotsiaalpartnerite vahel, tagamaks, et tehisintellekti kasutuselevõtt aitaks kaasa õiglasele, kaasavale ja konkurentsivõimelisele digiüleminekule, võttes süstemaatiliselt arvesse soo, põlvkondade ja haavatavuse mõõtmeid ning VKEde vajadusi“.